

Povzetek delavnice SOS, kot priporočilo pripravljavcem nove strategije razvoja turizma

Marca 2016 je Skupnost občin Slovenije v Medvodah organizirala delavnico za občine, posvečeno Strategiji razvoja turizma. Zbralo se je več županj in županov ter drugih udeleženk in udeležencev iz različnih občin in javnih zavodov, ki na lokalni ravni skrbijo za turizem. Namen delavnice je bil, da bi skupaj ocenili stanje, potrebe in želje te izredno pomembne gospodarske panoge v letu 2016, ko se izteka nacionalna strategija razvoja turizma in s tem oblikovali priporočila z lokalne ravni za prihodnjo strategijo.

K evalvaciji strategije v izteku in uvodnim mislim smo povabili eminentne gostje, **Evo Štravs Podlogar**, v.d. generalno direktorico Direktorata za turizem in internacionalizacijo na MGRT, **Mag. Majo Pak**, direktorico Slovenske turistične organizacije, **Dr. Majo Uran Maravić**, strokovnjakinjo iz akademske sfere in **Jano Apih**, direktorico Tovarne trajnostnega turizma, Goodplace.

Po uvodnih predstavitvah so se udeleženske in udeleženci razdelili v pet skupin:

- SV – Slovenija
- JV – Slovenija
- JZ – Slovenija
- SZ – Slovenija in
- Osrednja – Slovenije

V skupinah so v živahni razpravi identificirali želje, potrebe in težave s katerimi se srečujejo na področju turizma, ter predloge, kako bi v prihodnje lahko te zaviralce razvoja omilili ali odpravili. Skupine so v zaključnem, plenarnem delu o tem poročale.

Poročevalci skupin so predstavili zelo podobne probleme, ki jih lahko strnemo v nekaj skupin:

ORGANIZACIJSKO – POSLOVNI

Vsaka izmed skupin je izpostavila **regionalne destinacije**. Nezadovoljni so s sedanjo, v zakonu neobstoječo regionalno organiziranostjo in s tem posledično pomanjkanjem sistemskih virov. Vir financiranja bi morali zagotavljati vsi deležniki v turizmu, turistično gospodarstvo, javni sektor in tudi sekundarni ponudniki, kot so frizerji, trgovci ipd. RDO mora imeti **razvojno in promocijsko funkcijo**, izražene pa so bile pobude tudi za **tržno funkcijo**, agencijski del.

Glede števila destinacij so bila mnenja različna:

- SV Slovenija je izrazila željo po treh, Koroško Pomursko in Štajersko, ki vključuje Maribor, Celje in Ptuj.
- JZ Slovenija je kot ena destinacija naštel prednosti, ki bi jih združeni lahko dosegali predvsem v promociji.
- SZ Slovenija se je prepoznala kot destinacija Slovenske Alpe, čeprav je poročevalec povedal, da so mnenja o številu deljena.
- JV in Osrednja Slovenija o številu in oblikah nista poročali.

Vredna razmisleka je pobuda o **skupnih občinskih upravah** za področje turizma. Ena uprava za več občin, financirana pol z občinske in pol z državne ravni.

Dobra regionalna organiziranost bo prispevala k **boljši povezanosti in sodelovanju**, ki so ga prav tako vse skupine izpostavile kot problem. Ponudba posameznih ponudnikov ne dosega kakovosti, ki bi jo dosegla kot del integralnih turističnih proizvodov. Razpršena, lokalna ponudba ne dosega tujih trgov in posledično turistov. Povezovanje ponudbe in turističnih ponudnikov je tako izziv, ki ga moramo nasloviti v novem turističnem obdobju, rešitev pa prepoznavamo v dobri organiziranosti, tako lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Pri tem ne gre spregledati tudi potenciala čezmejnega sodelovanja.

Boljša povezanost je potrebna tudi med javnim in zasebnim sektorjem.

Takoj za dobro organiziranostjo si občine želijo jasno zastavljene prioritete na vseh treh ravneh.

PROMOCIJA

Skupine, z izjemo osrednjeslovenske, so pri nacionalni promociji pogrešale vidnejšo vlogo svoje regije. Med nacionalnimi promocijskimi ikonami je tako JZ Slovenija pogrešala smaragdno reko Sočo. Po drugi strani so udeleženci ugotavljali, da se z drobljenjem promocije izgublja fokus in s tem uspešnost. Predlog je bil, da se po širši strokovni razpravi na nacionalni ravni opredelijo optimalne regije, ki bodo zagotovile prepoznavnost.

Med problemi, ki botrujejo slabi promociji so bili izpostavljeni tudi mediji, ki so naklonjeni poročanju o težavah in aferah. Želja je bila, da s skupnimi močmi skušamo vplivati tako na bralce, gledalce in poslušalce kot tudi na medije, torej na spreobračanje celotnega koncepta in sicer, da so pozitivne novice lahko dobre novice.

ZAKONODAJA

Zakon o lokalni samoupravi v 21. členu opredeljuje izvirne naloge občin, ki jih opravljajo za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev. Med temi nalogami je navedeno tudi, da občina omogoča pogoje za gospodarski razvoj in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja

gostinstva, turizma in kmetijstva. Zakon o spodbujanju razvoja turizma pa v 19. členu pravi, da je načrtovanje, organiziranje in izvajanje politike spodbujanja razvoja turizma na ravni turističnega območja v pristojnosti občin. Občine lahko opravljanje teh nalog prenesejo na pravne osebe, ki so pridobile status za delovanje v javnem interesu. Tako predstavniki občin, kot so bili prisotni županje in župani, njihovi strokovni sodelavci, kot predstavniki pravnih oseb s statusom za delovanje v javnem interesu, so izpostavili številne probleme, ki jih ovirajo pri izvajanju zakonsko določenih nalog. Ovire izvirajo iz zakonodajnega področja. Izpostavljeni so bili:

- Predolgi postopki sprejemanja prostorske zakonodaje
- Slaba zakonodajna ureditev sobodajalcev, ki je prenormirana, po drugi strani pa se za dejavnost oddaje nepremičnin turistom odloča vse več posameznikov v polju sive ekonomije
- Slaba zakonodajna ureditev za dopolnilno, ljubiteljsko opravljanje dejavnosti s področja turizma manjših ponudnikov (upokojevci kot turistični vodniki, kmetije z ponudbo namestitve in doživetij ipd.)
- Šibke, skoraj neobstoječe pristojnosti občin nad slabimi lastniki turistične infrastrukture, občine nimajo vzvodov, da bi spodbudile ali kaznovale lastnike zaprtih hotelov ali lokalov
- s tem povezano je izumiranje življenja v starih mestnih jedrih, ki zaradi zaprtih lokalov in trgovin izgubljajo privlačnost tako za domače prebivalce kot za turiste
- Premajhne pristojnosti občinskih inšpektorjev pri nadzoru nad plačevanjem turističnih taks
- Zmanjšana ponudba manjših ponudnikov zaradi uvedbe davčnih blagajn (tržnice, prireditve, društva)
- Prenormiranost pri organizaciji in izvajanju prireditev

FINANCIRANJE

Občine s sedanjim sistemom financiranja lokalnih skupnosti, ne dobijo dovolj sredstev niti za izvajanje zakonsko določenih nalog, zato so upravičeno zaskrbljene, kako zagotoviti dobre pogoje za razvoj gospodarstva oz. turizma. Namenski viri financiranja spodbujanja razvoja turizma na ravni turističnega območja, torej občine, ki jih naštevamo v nadaljevanju, ne zadostujejo potrebam:

- **del koncesijske dajatve**, ki se po 74. členu zakona o igrah na srečo nameni lokalnim skupnostim v zaokroženem turističnem območju in se uporablja **za ureditev prebivalcem prijaznejšega okolja in za turistično infrastrukturo**,
- **turistična taksa**, ki je namenjena za izvajanje dejavnosti in storitev v javnem interesu:
 1. Informacijsko turistična dejavnost, ki vključuje:
 - informiranje turistov,
 - zbiranje podatkov za potrebe informiranja obiskovalcev oziroma obiskovalk (v nadaljnjem besedilu: obiskovalcev),
 - ugotavljanje mnenj obiskovalcev o kakovosti turistične ponudbe,
 - sprejemanje in posredovanje predlogov in pritožb obiskovalcev v zvezi s turistično ponudbo pristojnim organom,

- urejanje in vzdrževanje turistične signalizacije,
- 2. spodbujanje razvoja celovitih turističnih proizvodov turističnega območja,
- 3. trženje celovite turistične ponudbe na ravni turističnega območja,
- 4. razvoj in vzdrževanje skupne turistične infrastrukture,
- 5. razvoj in vzdrževanje javnih površin namenjenih turistom,
- 6. organizacija in izvajanje prireditev,
- 7. ozaveščanje in spodbujanje lokalnega prebivalstva za pozitiven odnos do turistov in turizma,
- 8. druge storitve, ki jih v turističnem območju brezplačno nudijo turistom.

Občine si ob tako osiromašenih povprečninah in premajhnih namenskih virih za spodbujanje razvoja turizma želijo in potrebujejo nove vire financiranja in več pristojnosti, za učinkovit nadzor nad obstoječimi viri. Med rešitvami je bilo omenjeno javno-zasebno partnerstvo in razpisi za sofinanciranje razvoja integralnih turističnih proizvodov. Med potrebami, za katere bi potrebovali dodatne vire financiranja so bili omenjeni razvoj kadrov in infrastruktura, ki sta opisana v naslednjih dveh sklopih.

RAZVOJ KADROV

Skupine so ugotovljale, da so kadrovska podhranjenost in omejene kompetence problem pri spodbujanju razvoja turizma, kar se odraža v nižji kvaliteti ponudbe. Premalo je izobraževalnih možnosti za razvoj kadrov. Potrebe so na področju dviga jezikovnih kompetenc, znanja in usposobljenosti pri oblikovanju produktov, temelječih na zgodbah in doživetjih.

Poudarek na trajnostnem pristopu in zeleni shemi slovenskega turizma je bil pozitivno sprejet, vendar so udeleženci izrazili potrebo po stalno dostopni pomoči in svetovanju pri zelenem certificiranju.

Omenjena je bila tudi Natura 2000, naša bogata naravna dediščina, ki zaradi pomanjkanja kompetenc in neučinkovitega upravljanja namesto, da ustvarja dodano vrednost, po večini učinkuje zaviralno v razvoju lokalnih okolij.

Povezano s problemi, opisanimi v organizacijsko-poslovni skupini je bilo izpostavljeno tudi pomanjkanje podjetniške iniciative.

INFRASTRUKTURA –MOBILNOST

Velik problem, ki ga morata skupaj nasloviti nacionalna in lokalna veja oblasti, je prometna infrastruktura, ki je predpogoj za dostopnost do številnih turističnih biserov po Sloveniji:

- slabe ceste, lokalne in državne
- zastarela železnica,

- neurejena signalizacija, table in oznake, ki onemogočajo pripravo kvalitetne turistične ponudbe,
- sistemi javnih prevozov, lokalnih in medkrajevnih in s tem povezane koncesije,
- pomanjkanje čezmejnih javnih prometnih povezav
- kolesarske poti in njihova medobčinska povezava,
- reke, jezera in morje, ki jih občine želijo vključevati v turistične produkte, nad njimi pa ima pristojnost država...

IKT

Problem, ki ga v lokalnih okoljih zaznavajo je tudi informacijsko komunikacijska tehnologija, tako slaba raba spletnih orodij in platform, kot same vsebine, ki jih občine in njihove pravne osebe s statusom za delovanje v javnem interesu preko svetovnega spleta ponujajo javnosti. Vsebine so neatraktivne, pogosto objavljene le v slovenskem jeziku, brez inovativnih in funkcionalno naprednih vmesnikov, ki omogočajo dvosmerno komunikacijo, on-line rezervacije, komentarje in ocenjevanje uporabnikov.

Omenjena je bila tudi nizka pokritost z brezžičnim omrežjem oz. široko dostopnostjo do interneta.